

אלול (3)

החיות, על כן כה שלוה רוחם. לא אמיצים הם, אלא חרשים.

על הפסוק "אריה שאג מי לא יירא", אמרו דורשי רשומות שהא' שבראש תיבה 'אריה' מכוונת לחודש אלול והר' מכוונת לראש השנה, אלול זועק, ראש השנה צועק כלפי האדם: חשוב היכן אתה נמצא שים לב למצבך!

ספר "כמוצא שלל רב, אלול ימים נוראים"

תחילת דינו של אדם על דברי תורה

כתב החיד"א (נחל קדמינים פרשת בו, אות ב'): על הכתוב: "בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שייתי אותותי אלה בקרבו", ר"ת אלול. לרמז, שגם מי שהכביד את ליבו בעבירות כל השנה, אם יחזור בתשובה, בחודש אלול, הקב"ה מיד מקבלו. ובלבד שיעסוק בתורה, וכמו שנרמזו בתיבות "אותותי אלה בקרבו", "אותותי", מלשון אותיות, הם אותיות התורה הקדושה. "אלה" אותיות אהל לרמז שלא ימוש מתוך האהל. "בקרבו", רוצה לומר, שהלימוד לא יהיה מן השפה ולחוץ, אלא בקרבו.

ספר אוצרות התורה "אלול ראש השנה"

כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בסופה

חרדת יום הדין אשר עולה בנו בחודש אלול, היא המהוה זכות, אשר תעמוד לנו ביום זה. מובה בזוהר הקדוש (פרשת פנחס) שרבי יהודה ביקש מרבי שמעון בר יוחאי: דלימרא ליה מהני מילי מעליותא דראש השנה, כלומר שיאמר לו דברים חשובים לגבי ראש השנה. והשיבו רבי שמעון בר יוחאי: כל מקום שנאמר "ויהי", אינו אלא צער, שנאמר (אסתר א, א): "ויהי בימי אחשורוש...". ויש להבין מה הקשר בין הבקשה לתשובתו של רבי שמעון? ומה הקשר בין ימי אחשורוש ליום הדין? ומפרש ה"ספר החיים", שאנשים חוששים מאוד מראש השנה, ועליהם לדעת, שאם הם באמת חשים בפחד, זהו סימן לכך שהם יזכו בגזירות טובות שכן עצם הפחד מספיק. ולומדים זאת מן המילים: "ויהי בימי אחשורוש...". אותם ימים אשר עמדו בהם בצער בימי המן, חשבם הקב"ה לטובה, שהרי בעקבות זאת הם עלו לבסוף לגדולה גדולה. אף כאן, כל מי שעומד בדאגה ובצער בימים אלו, הקב"ה עושה לו נס ומהפכו לטובה ומוחל לו עוונותיו.

ספר "ומתוק האור ימים נוראים"

תחילת דינו של אדם על דברי תורה

כתב החיד"א (חומת אנך מטות, בי) "לא יחל דברו... ככל" סופי תיבות אלול. ביאר הגר"ח פלאג"י (בספרו נפש חיים, א, ע"ו), אמרו חז"ל (סנהדרין ז): אין תחילת דינו של אדם

ה"רחוקים" וה"קרובים"

הנביא ישעיה (לג.ג) אומר: "שמעו רחוקים אשר עשיתי ודעו קרובים גבורתי", ופירש"י: רחוקים, המאמינים בי ועושים רצוני מנעוריהם. קרובים, בעלי תשובה שנתקרבו אלי מחדש. חידש לנו רש"י חידוש נורא. בפשטות היינו מתייחסים לאלו שעושים את רצון הבורא מנעוריהם כקרובים יותר מאלו שאך זה עתה התקרבו אל הקב"ה, מגלה לנו רש"י, אדרבה, ההרגל של ה"עושים רצוני מנעוריהם" הוא חסרון, והם נקראים "רחוקים!" נבאר את דבריו: נקודה זו היתה אחת מהעבודות המרכזיות בקלם. הסבא מקלם רבי שמחה זיסל זצ"ל (בחכמה ומוסר ח"א אות פג), תמה מדוע דברים שהתחננו בהם בילדותנו, שיש אלוקים שהוא בורא שמים וארץ ומשגיח על כל ברואיו, סיפור יציאת מצרים וקריעת ים סוף וכד', דברים מופלאים ביותר, בכל זאת אין אנו מתפעלים מהם? פשר הדבר, אומר הסבא מקלם, הוא מפני ששמענו את הדברים הללו לראשונה בילדותנו כששכלנו היה חלוש, והידיעה וההבנה היתה ב'דעת קלישתא', ואותה ידיעה חלשה וקלושה נעשתה חלק מאתנו, וכך כל ימי חיינו אנו מתהלכים עם אותה תפיסה! בפעם הראשונה שהאדם לומד "בראשית ברא אלוקים" הוא בגיל חמש, בשנה שלאחר מכן הוא שוב לומד זאת, והדבר לא חידוש בעיניו, הוא כבר יודע את זה. כלומר הוא מייחס את הידיעה הזאת למה שהוא למד בשנה שעברה. וכך גם בגיל עשר, הוא לומד שוב את הדברים, ושוב אין הוא רואה בהם חידוש, הוא יודע אותם כבר מגיל חמש! וכך גם בגיל עשרים ובגיל ארבעים, ידיעתו מתייחסת לידיעתו הראשונה בגיל חמש! ובאמת, אילו האדם היה נברא כמו אדם הראשון בקומתו ובצביונו, פיקח ובעל שכל של אדם בן עשרים, הוא לא היה מחזיק מעמד מרוב התפעלות והתרגשות! רב פינקוס בספרו "אלול ימים נוראים"

לא אמיצים, חרשים!

בעת המלחמה האחרונה, סיפר הגה"צ רבי אליעזר בן ציון ברוק, ראש ומנהל רוחני בישיבת נובהרדוק, ברחו אנשים רבים ליערות, בכדי להציל את עצמם מידי האוייב. היערות היו גדולים ורחבים, עצים רבים הצטופפו בשטחם. והנה, באחד הלילות שמעו הבורחים מתוך היער קולות רמים של חיות רעות. שאגת אריות ונמרים. פחד נורא נפל עליהם. הביטו האנשים זה בזה במבטי אימה. הפחד שיתק את מחשבותיהם. ולפתע, הבחין מישהו בקבוצת אנשים היושבים בצד, הרחק מן המפחדים. יושבים שקטים ושלווים, נטולי פחד כלשהו. "איזה אומץ לב!", הוא התפעל מעוז רוחם של המתעלמים מקולות החיות הרעות. וכי אינך מבחין? השיב לעומתו חברו, הרי אנשים אלו נטולי חוש השמיעה לא עלינו. אין באפשרותם לשמוע את קול

הלכה: מנהגי חודש אלול

מנהג הספרדים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים מתחילת אלול עד יום הכיפורים, ומנהג של אשכנזים לומר סליחות מיום א' שלפני ראש השנה, ואם חל ראש השנה ביום ב' או ג' מתחילין לומר סליחות ביום ראשון שבוע שלפניו, ומדוע משום שהרבה נוהגים להתענות עשרה ימים עד יום הכיפורים ולעולם יחסר ד' ימים שאי אפשר להתענות בהם ב' ימי ראש השנה שבת שובה וערב יום הכיפורים לכן צריכים להשלים ד' ימים קודם ראש השנה וכדי שיהיה יום מסוים להתחלה תיקנו להתחיל ביום ראשון לכן כשחל ראש השנה ביום ב' או ג' מתחילין לומר סליחות ביום א' שבוע לפני כן. ועוד טעם שתיקנו ד' ימים משום שמצינו בקרבנות שטוענים ביקור ממום ד' ימים קודם הקרבה, ע"כ כיון שגם ר"ה צריך האדם לעשות עצמו כאילו מקריב את עצמו, ועל כן קבעו ד' ימים שכל אדם יבקר את מומי חטאו לשוב עליהם.

ספר "הרת עולם"

פתגם: הנדיבות, פשרה בין קמצנות לפורנות

ספר "שמחלה"

חקירה: אילם

פסולו לעדות הוא פסול הגוף, כסומא וחרש, או שהוא מדין מפיהם ולא מפי כתבם. (קצוה"ח מו-יט)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: דרך הולכה

שאלו לחריף אחד: מה מקור המנהג המקובל בישראל, ששושבינים מוליכים את החתן לחופה? השיב אותו חריף: הרי גמרא מפורשת היא במסכת מכות: בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קפו)

מזל טוב ליום הולדת של בני שלמה בן מלכה נ"י

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה. לעילוי נשמת: גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

אלא על דברי תורה. ואם כן, לקראת יום הדין, ראוי להוסיף ולהרבות בלימוד התורה. "לא יחל דברו", שלא ידבר כלל שיחת חולין, אלא כל שיחו ושיגו יהיה בתורה. ו"ככל היוצא מפיו יעשה", רצונו לומר, מה שלמד יקיים. ומביא שכן היה כבר בזמן רבותינו ז"ע, כפי שמוכח במדרש (תנחומא פרשת נת, ג'): לפיכך קבע הקב"ה שתי ישיבות לישראל שיהיו הוגין בתורה יומם ולילה ומתקבצין שתי פעמים בשנה, באדר ובאלול מכל המקומות, ונושאים ונותנים במלחמתה של תורה, עד שמעמידין דבר על בוריו, והלכה לאמתה, מביאין ראייה מן המקרא ומן המשנה ומן התלמוד כדי שלא יכשלו ישראל בדברי תורה וכו'. ואותן ב' ישיבות לא ראו שבי, ולא שמד, ולא שלל, ולא שלטו בהן לא יון ולא אדום. והוציאן הקב"ה י"ב שנה קודם חורבן ירושלים בתורתן ובתלמודן.

ספר אוצרות התורה "אלול ראש השנה"

הקב"ה נותן לשב מחטאו כל טוב שהיה לו בשעת החטא!

השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם דבר נפלא כותב הגאון "חתם סופר": הלא ידענו שעיקר התשובה המעולה היא שעל ידי 'תשובת המשקל', דהיינו כאשר יהיה האדם באותו מקום ואותם כח וגדולה ותאוות הגוף שהיו לו בעת שחטא, ולא יחטא. ולפי זה, יש מכשול בדרך התשובה של בני ישראל, שהרי חטאו על ידי גדולת הארץ, כמו שנאמר (דברים לא. כ): "כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותינו זבת חלב ודבש ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלוהים אחרים ועבדום וניאצוני והפר את בריתי", ואם אחר כך, בגלות, ישובו בתשובה, לכאורה לא תוכל תשובתם להיות בשלימות, שהרי בהיותם בגלות אינם באותו מצב שהיו בו בעת שחטאו! ואולם, בגודל חסדו יתברך, אם אדם ממציא את עצמו לתשובה, הקב"ה נותן לו כח ועשירות וכל טוב שהיה לו בשעת החטא, גם אם האדם אינו ראוי מצד הדין לכל אלו, וזאת כדי להעמיד את האדם בנסיון, האם במצב זה ישוב בתשובה מעולה.

ספר "כמוצא שלל רב, אלול ימים נוראים" דרשות חתם סופר

היום נתקן החולי הזה!

דבר נפלא כותב הגאון "חתם סופר", על דברי המשנה האומר אחטא ואשוב, אין מספיקים בידו לעשות תשובה. היום, הוא כותב "נתקן החולי הזה", כי אחרי שחז"ל הקדושים גילו שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, אם כן אין מושג של "אחטא ואשוב", כי יודע שלא תועיל תשובתו, אלא שצריך כפרה על שפקר וכפר בדברי חז"ל, ולא האמין שאין מספיקין בידו לעשות תשובה.

ספר "כמוצא שלל רב, אלול ימים נוראים" דרשות חתם סופר

